

Τμήμα Ανοσολογίας-Ιστοσυμβατότητας
Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για
Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες -
Παιδιατρική Ανοσολογία
Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

World PI Week
Test. Diagnose. Treat.

6ο Συμπόσιο

Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες Παιδιατρική Ανοσολογία

ΝΙΚΟΛΑΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ
ΓΛΥΠΤΟ ΟΥΡΑΝΙΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ, 2015

27 Απριλίου 2018

Αίγλη Ζαππείου, Αθήνα

Πρόγραμμα

www.paed-anosia.gr

29 Απριλίου
Διεθνής Ημέρα Ανοσολογίας

My future starts with early testing and diagnosis of Primary Immunodeficiency

World Primary Immunodeficiency Week
22nd to 29th of April 2018

Raising Awareness for Diagnosis and Treatment of PI Together

Χαιρετισμός

Αγαπητοί Συνάδελφοι, Αγαπητοί Φίλοι,

Σας καλωσορίζουμε στο 6ο Συμπόσιο για τις Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες, την Παιδιατρική Ανοσολογία, που οργανώνει το Τμήμα μας στα πλαίσια της Παγκόσμιας εβδομάδας Πρωτοπαθών Ανοσοανεπαρκειών και της Διεθνούς Ημέρας Ανοσολογίας.

Τα επιτεύγματα στην Επιστήμη και την Ιατρική μας παρέχουν σταθερά νέα γνώση, οι ασθενείς μας διδάσκουν και τα παιδιά μας προσφέρουν ενέργεια, δύναμη, διάθεση και αισιοδοξία για να συνεχίζουμε παρά τις δυσκολίες, την αβεβαιότητα και την κρίση των καιρών μας.

Το πεδίο της Ανοσολογίας εξελίσσεται ταχέως, κατανοεί ανοσοπαθογενετικούς μηχανισμούς, αξιοποιεί νέες διαγνωστικές μεθόδους, αναγνωρίζει νοσήματα και αναπτύσσει νέες θεραπείες. Μόλις πριν λίγους μήνες δημοσιεύτηκε ο πρόσφατος κατάλογος των Πρωτοπαθών Ανοσοανεπαρκειών (σήμερα αναφερόμενος ως έμφυτα λάθη της ανοσίας - “*Inborn Errors of Immunity*”) με 354 διακριτές διαταραχές με 344 διαφορετικά γονιδιακά ελλείμματα. Όλο και πιο πολύ γίνεται αντιληπτό πόσο σύνθετο και καθοριστικό είναι το ανοσιακό μας σύστημα για την ψυχοσωματική μας υγεία και πόσο σημασία έχει η κατανόηση του για την επιλογή της ακριβούς θεραπείας.

Στο εφετινό Συμπόσιο εστιάζουμε στο να συμβάλλουμε στην έγκαιρη αναγνώριση και διάγνωση των ΠΑΑ σε νήπια παιδιά και ενήλικες, τη σημασία της Γενετικής, της συνολικής θεραπευτικής αντιμετώπισης και ευαισθητοποίηση για την ευρύτερη σημασία της Ανοσολογίας και τη στενή της σχέση με με πολλαπλά νοσήματα συναφών ειδικοτήτων και την όλη Ιατρική.

Παράλληλα προσπαθούμε να επιτύχουμε τη συμμετοχή της κοινωνίας και την ορθότερη πολιτική υγείας στον Τομέα της Ανοσολογίας και ειδικότερα των Πρωτοπαθών Ανοσοανεπαρκειών με στόχο την καλή ποιότητα ζωής των ασθενών και των οικογενειών τους.

Η παρουσία σας μας τιμά.

Μαρία Κανάρου

Μαρία Γ. Κανάρου

Παιδίατρος,

Συντονίστρια Διευθύντρια ΕΣΥ

Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας

Νοσοκομείο Παιδών “Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ”

«Ο βίος βραχύς,
ή δέ τέχνη μακρή,
ό δέ καιρός όξυς,
ή δέ πείρα σφαλερή,
ή δέ κρίσις χαλεπή»

Ιπποκράτης, Αφορισμοί 1.1

Οργάνωση

Επιστημονικός Φορέας

Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας,
Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς
Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία,
Νοσοκομείο Παίδων "Η Αγία Σοφία"

Οργανωτική Επιτροπή

Μαρία Γ. Κανάρου	Παιδίατρος, Συντονίστρια Διευθύντρια
Νίκη Κωνσταντινίδου	Βιοπαθολόγος, Διευθύντρια
Μανώλης Λιάτσος	Παιδίατρος, Διευθυντής
Μαριάννα Τζανουδάκη	Βιοπαθολόγος, Επιμελήτρια Α
Σοφία Τάντου	Παιδίατρος, Επιμελήτρια Α
Κλεοπάτρα Σπανού	Χημικός
Ευαγγελία Πασχάλη	Βιολόγος
Βιργινία Πολάκη	Παρασκευάστρια/Τεχνολόγος
Σταυρούλα Μπατακιούρα	Παρασκευάστρια/Τεχνολόγος
Αναστασία Λημιώτη	Παρασκευάστρια/Τεχνολόγος
Κατερίνα Μπουργκί	Παρασκευάστρια/Τεχνολόγος
Ευαγγελία Ζαϊμάκη	Νοσηλεύτρια, Υπεύθυνη Ν.Τ. Ανοσολογίας
Γιώτα Γιαννακοπούλου	Νοσηλεύτρια
Ευαγγελία Παπαδοπούλου	Γραμματέας

Ιδιαίτερες ευχαριστίες για τη συμβολή στο Συμπόσιο:

στην *Ελληνική Εταιρεία Ανοσολογίας*

και στους:

*Μαρία Χατζηστυλιανού
Ευγενία Παπαθωμά
Πηνειώ Κάσσαρη
Κύρα Ηλιάδη
Γιώργο Περιστέρη*

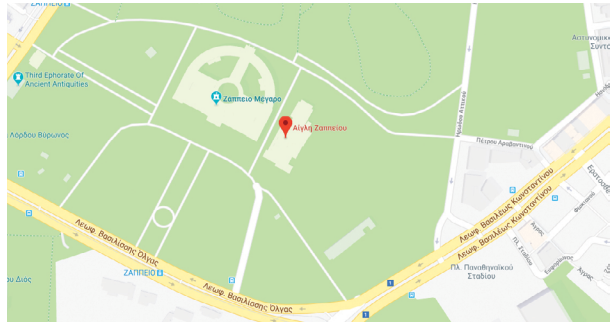

Γενικές Πληροφορίες

Χώρος Διεξαγωγής

Αίγλη Ζαπτείου
Κήπος Ζαπτείου,
Αθήνα 105 57
Τηλ: 210 3369300

Συμμετοχή Συνέδρων

Η συμμετοχή στο Συμπόσιο είναι δωρεάν. Εγγραφές θα πραγματοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια του συνεδρίου στη Γραμματεία Διοργάνωσης.

Η εγγραφή περιλαμβάνει:

- Παρακολούθηση του Επιστημονικού Προγράμματος
- Συνεδριακό Υλικό
- Πιστοποιητικό Παρακολούθησης

Πιστοποιητικό Παρακολούθησης

Κατά τη λήξη του Συμποσίου θα χορηγηθεί σ' όλους του Συνέδρους Πιστοποιητικό Παρακολούθησης με 8 Μόρια Συνεχιζόμενης Ιατρικής Εκπαίδευσης (CME-CPD credits)

Γραμματεία Συνεδρίου

Everest Travel & Congresses
Λυκούργου 14-16, 10552, Αθήνα
T: 210 3249242 - F: 210 3242395
E: conference@everesttravel.gr

Στοιχεία Επικοινωνίας

Νοσοκομείο Παίδων "Η ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ"
Θηβών και Παπαδιαμαντοπούλου
11527, Αθήνα
Τηλ: 213 2013766, 213 2013762
Email: m.kanariou@gmail.com
www.paed-anosia.gr

Πρόγραμμα

Παρασκευή 27 Απριλίου 2018

- 08:30 - 09:00** **Εγγραφές**
- 09:00 - 09:15** **Χαιρετισμοί**
- 09:15 - 09:30** Προ-κλήσεις - Απαντήσεις του Ανοσιακού Συστήματος
Μιχαήλ Αγγέλου
- 09:30 - 11:15** **1η Συνεδρία:**
Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες:
Οι Πολλαπλές Κλινικές Εκδηλώσεις σε Ενήλικες
Πρόεδροι: Ελευθερία Ρώμα, Αλεξάνδρα Τσιρογιάννη
- Εισαγωγή
Μαρία Κανάριου
- Λοιμώξεις
Άγγελος Πεφάνης
- Αιματολογικά Νοσήματα
Ιωάννης Κάκκας
- Η Ποιότητα Ζωής των Ελλήνων Ενηλίκων Ασθενών
Ματθαίος Σπελέτας
- 11:15 - 11:45** **Διάλειμμα**

Πρόγραμμα

Παρασκευή 27 Απριλίου 2018

11:45 - 13:15

2η Συνεδρία:

Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες (Αναγνώριση και Φροντίδα)

Πρόεδροι: Ειρήνη Ορφανού, Δημήτριος Δελής

Κλινικές Εκδηλώσεις Ύποπτες για Πρωτοπαθή Ανοσοανεπάρκεια
Αλεξάνδρα Σολδάτου

Αξιολόγηση των Επιπέδων της γ-σφαιρίνης στη Διερεύνηση των
Ανοσοανεπαρκειών
Φανή Λαδομένου

Μετάβαση των Παιδιών - Εφήβων από τα Παιδιατρικά στα
Νοσοκομεία Ενηλίκων
Σοφία Τάντου

Η Συμβολή των Ασθενών στην Διάγνωση των ΠΑΑ
Μαρία Γεωργίου-Χαραλάμπους

13:15 - 14:30

3η Συνεδρία:

Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες (Ανοσογενετική - Ανίχνευση)

Πρόεδροι: Έλενα Φρυσίρα, Αικατερίνη Ταράση

Σύγχρονες Μεθοδολογίες Γενετικής Διάγνωσης ΠΑΑ
Κλεοπάτρα Σπανού

Ανιχνευτικός Έλεγχος Νεογνών για ΠΑΑ
Μαρία Κανάριου

Ανοσογενετική Διερεύνηση Νοσημάτων
Νίκη Κωνσταντινίδου

Πρόγραμμα

Παρασκευή 27 Απριλίου 2018

14:30 - 15:00 Ελαφρύ Γεύμα

15:00 - 16:30

4η Συνεδρία:

Σπάνιες Παθήσεις - Ιδιαιτερότητες και ανάγκες

Πρόεδροι: Χρυσούλα Νικολάου, Ευαγγελία Κομπότη

Ψυχική Υποστήριξη των Παιδιών με Χρόνιο Νόσημα
και της Οικογένειάς τους

Δημήτριος Αναγνωστόπουλος

Διάλεξη: Σπάνιες Παθήσεις - Ορφανά Φάρμακα

Αντώνιος Αυγερινός

Καταγραφή των Πρωτοπαθών Ανοσοανεπαρκειών στην Ελλάδα,
η Εμπειρία μας και η Συνεργασία με την *ESID*

Μαρία Ραπτάκη, Manuela Pucher

16:30 - 18:00

5η Συνεδρία:

Λοιμώξεις - Εμβολιασμοί

Πρόεδροι: Αθανάσιος Μίχος, Κωνσταντίνος Νταλούκας

Ανοσολογικοί Μηχανισμοί Δράσης των Εμβολίων

Μαρία Χατζηστυλιανού-Σιδηροπούλου

Εμβόλια: Προβληματισμοί - Διλήμματα

Ευφημία Παπαδοπούλου-Αλατάκη

Εμβόλια σε Ασθενείς με Ανοσοανεπάρκεια

Χρυσούλα Περδικογιάννη

Πρόγραμμα

Παρασκευή 27 Απριλίου 2018

18:00 - 18:20 Διάλειμμα

18:20 - 20:20 6η Συνεδρία:
*Ανοσιακό Σύστημα και Ιατρική
Διαλέξεις προσκεκλημένων ομιλητών*

Πρόεδροι: Μαρία Κανάριου, Αθανάσιος Τζιούφας

Stress και Νόσος
Γεώργιος Π. Χρούσος

Cellular Therapies for Primary Immune Deficiency and Autoimmunity
John P. Manis

Αυτοφαγία και Ανοσολογικό Σύστημα
Χαράλαμπος Μ. Μουτσόπουλος

20:20 - 20:45 Τελετή Λήξης

Κατάλογος Ομιλητών - Συντονιστών

Manis John, M.D., Associate Professor of Pathology, Harvard Medical School, Investigator, Joint Program in Transfusion Medicine, Boston Children's Hospital

Pucher Manuela, Web Developer, NBW Internet Wizards

Αγγέλου Μιχαήλ, Οφθαλμίατρος - Χειρουργός, Διδάκτωρ Ιατρικής Ε.Κ.Π.Α.

Αναγνωστόπουλος Δημήτριος, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδοψυχιατρικής, Διευθυντής Πανεπιστημιακής Παιδοψυχιατρικής Κλινικής, Γ.Ν.Π.Α. "Αγία Σοφία"

Αυγερινός Αντώνιος, Διδάκτωρ Φαρμακευτικής, Γεν. Γραμματέας Ε.Ε.Σ.Π.Ο.Φ.

Γεωργίου-Χαραλάμπους Μαρία, Ασθενής, Πρόεδρος Συνδέσμου Ασθενών με Συγγενείς Ανοσοανεπάρκειες και Φίλων

Δελής Δημήτριος, Παιδίατρος, Διευθυντής ΕΣΥ, Α' Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παιδών "Π. & Α. Κυριακού"

Κάκκας Ιωάννης, Αιματολόγος, Διευθυντής ΕΣΥ, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, ΓΝΑ "Ο Ευαγγελισμός"

Κανάριου Μαρία, Παιδίατρος, Συντονίστρια Διευθύντρια ΕΣΥ, Τμήμα Ανοσολογίας & Ιστοσυμβατότητας, Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Κομπότη Ευαγγελία, Αλλεργιολόγος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Προσωρινή Προϊσταμένη Αλλεργιολογικού Τμήματος Γ.Ν.Α "Λαϊκό"

Κωνσταντινίδου Νίκη, Βιοπαθολόγος Διευθύντρια ΕΣΥ, Τμήμα Ανοσολογίας & Ιστοσυμβατότητας, Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Λαδομένου Φανή, Επιμελήτρια Β' ΕΣΥ, Παιδίατρος - Εξειδίκευση στις Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες, Βενιζέλειο Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου

Μίχος Αθανάσιος, Αναπληρωτής Καθηγητής Παιδιατρικής - Λοιμωξιολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Α' Παιδιατρική Κλινική Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Μουτσόπουλος Χαράλαμπος, Ακαδημαϊκός, Καθηγητής

Νικολάου Χρυσούλα, Καθηγήτρια Βιοπαθολογίας - Ανοσολογίας, Διευθύντρια Βιοπαθολογικού Εργαστηρίου Πανεπιστημιακού Νοσοκομείου "Αιγινήτειο"

Νταλούκας Κωνσταντίνος, Παιδίατρος, Πρόεδρος της Ένωσης Ελευθεροεπαγγελματιών Παιδιάτρων Αττικής, Γεν. Γραμματέας του CSI-Institute

Ορφανού Ειρήνη, Παιδίατρος, Διευθύντρια ΕΣΥ, Α' Παιδιατρική Κλινική Ιατρικής Σχολής Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Παπαδοπούλου-Αλατάκη Ευφημία, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Παιδιατρικής Ανοσολογίας, Δ' Παιδιατρική Κλινική, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Νοσοκομείο Παπαγεωργίου Θεσσαλονίκη

Περδικογιάννη Χρυσούλα, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Παιδιατρική Κλινική, Πανεπιστημιακό Γενικό Νοσοκομείο Ηρακλείου

Πεφάνης Άγγελος, Παθολόγος - Λοιμωξιολόγος, Συντονιστής Διευθυντής Ε.Σ.Υ., Παθολογική Κλινική, Γ.Ν.Ν.Θ.Α. "Η Σωτηρία"

Ραπτάκη Μαρία, MD, MSc, Υποψήφια Διδάκτωρ Τμήματος Ιατρικής Πανεπιστημίου Αθηνών

Ρώμα Ελευθερία, Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής Γαστρεντερολογίας Πανεπιστημίου Αθηνών, Επιστημονική Διευθύντρια Παιδογαστρεντερολογικού Τμήματος Παιδών "ΜΗΤΕΡΑ"

Σολδάτου Αλεξάνδρα, Επίκουρη Καθηγήτρια Παιδιατρικής, Β' Παιδιατρική Κλινική Ε.Κ.Π.Α., Νοσοκομείο Παιδών "Π. & Α. Κυριακού"

Σπανού Κλεοπάτρα, Χημικός, Τμήμα Ανοσολογίας & Ιστοσυμβατότητας, Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Σπελέτας Ματθαίος, Καθηγητής Ιατρικής Ανοσολογίας, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας

Τάντου Σοφία, Παιδίατρος - Επιμελήτρια Α' Ε.Σ.Υ., Τμήμα Ανοσολογίας & Ιστοσυμβατότητας, Ειδικό Κέντρο & Κέντρο Αναφοράς για Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες - Παιδιατρική Ανοσολογία, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Ταράση Αικατερίνη, Διευθύντρια, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, ΓΝΑ "Ο Ευαγγελισμός"

Τζιούφας Αθανάσιος, Καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, Εργαστήριο Παθολογικής Φυσιολογίας

Τσιρογιάννη Αλεξάνδρα, Βιοπαθολόγος, Διευθύντρια, Επιστημονικά και Διοικητικά Υπεύθυνη, Τμήμα Ανοσολογίας - Ιστοσυμβατότητας, ΓΝΑ "Ο Ευαγγελισμός", Πρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Ανοσολογίας

Φρουσίρα Έλενα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Κλινικής Γενετικής, Ε.Κ.Π.Α., Χ.Ε.Ε., Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Χατζηστυλιανού-Σιδηροπούλου Μαρία, Ομότιμη Καθηγήτρια Παιδιατρικής - Ανοσολογίας, ΣΕΥ, ΑΠΘ

Χρούσος Γεώργιος, Καθηγητής Παιδιατρικής και Ενδοκρινολογίας, Α' Πανεπιστημιακή Παιδιατρική Κλινική, Νοσοκομείο Παιδών "Η Αγία Σοφία"

Χορηγοί

Θερμές Ευχαριστίες

ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΚΑΛΑΜΩΤΟΥΣΗ

Γεννήθηκε στη Χίο. Είναι κόρη του Σταμάτη και της Ελένης Μισαηλίδη και αδελφή του αιμνήστου υπουργού και βουλευτή Χίου Γεωργίου Μισαηλίδη. Παππούς της ήταν ο Γεώργιος Ράγκος. Σύζυγός της ήταν ο Πυγμαλίων Καλαμωτούσης, με τον οποίο απέκτησε δύο παιδιά, την Μάντη και τον Στέλιο. Έχει επτά εγγόνια που διαπρέπουν διεθνώς και 6 δισέγγονα.

ΝΙΚΟΛΑΣ ΕΥΓΕΝΙΟΣ

Το εικαστικό θέμα της αφίσας και του προγράμματος του συμποσίου "Ουράνιο παιχνίδι", είναι έργο του Νικόλα Ευγένιου από το βιβλίο του " Τα λογόσημα", εκδόσεις Φαρφουλάς, 2012. Ο Νικόλας Ευγένιος γεννήθηκε το 1971, φοίτησε στην Α.Σ.Κ.Τ. της Αθήνας και ασχολείται επαγγελματικά με τη ζωγραφική, τη γλυπτική και το κόσμημα.

"ΑΡΜΟΝΙΑ"
Σύλλογος Φίλων Ασθενών με
Πρωτοπαθείς Ανοσοανεπάρκειες
& Κλινικής Ανοσολογίας

www.paed-anosia.gr

